

- Василівна Фаненштель; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія.— Хмельницький: М. І. Закоłodний, 2016. — 20 с.
283. **Ханас, В.** Степан Балеї, знаменитий і невідомий / В. Ханас // Рідна школа. — 1997. — № 9. — С. 19—20.
284. **Ю. К.** Степан Балеї / Ю. К. // Український календар, 1964. — Варшава, 1964. — С. 73—75.
285. **Honcharenko, O.** Koncepcja samopoznania Stefana Baleya / Olga Honcharenko // Studia z Historii Filozofii. — Toruń, 2015. — [Rocz.] 6, № 4. — S. 85—98.
286. **Ivanyk, S.** Psychoanaliza w szkole lwowsko-warszawskiej: Stepan Baley o motywie endymońskim w twórczości literackiej Tarasa Szewczenki i Juliusza Słowackiego / Stepan Ivanyk // Logos i Ethos. — Kraków, 2012. — № 1. — S. 43—62.
287. **Lubański, M.** Psychoanaliza przeżyczenia w «Anhellim», czyli o studium Stefana Baleya «Psychoanaliza jednej pomyłki Słowackiego» / Marek Lubański // Prace Językoznawcze / Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie. — Olsztyn, 2008. — № 10. — S. 151—157.
288. **Maletskyi, V.** Stefan Baley's views on social morality / Victor Maletskyi // Studia z Historii Filozofii. — Toruń, 2015. — [Rocz.] 6, № 4. — S. 99—106.
289. **Podolák, M. V.** Filozofsko-psychologična koncepcia osviti u pracáh Stepana Balea / M. V. Podolák // Nowoczesna Edukacja: filozofia, innowacja, doświadczenie. — Łódź, 2015. — № 1. — S. 185—190.
290. **Podoliak, M.** Stefan Baley — a cross-cultural scientist / Mykhailo Podoliak // Studia z Historii Filozofii. — Toruń, 2015. — [Rocz.] 6, № 3. — S. 92—102.
291. **Psychologia w szkole lwowsko-warszawskiej:** Twardowski, Witwicki, Baley, Błachowski, Kreutz, Lewicki, Tomaszewski / wybór i oprac. Teresa Rzepa. — Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1997. — 474 s. — (Biblioteka Klasyków Psychologii).
292. **Rzepa, T.** Kulisy sporu wokół (Państwowej) Wyższej Szkoły Higieny Psychicznej: Baley kontra Dąbrowski / Teresa Rzepa // Przegląd Psychologiczny. — Lublin, 2010. — T. 53, № 3. — S. 345—362.
293. **Vernikov, M.** Stepan Balej — filosof kultúr dvoch narodiv / Marat Vernikov, Oleksandr Čajkovskij // Sofia: žurnal filozofiv slov'ans'kih krajin. — Rzeszów, 2008. — № 8. — S. 369—385.

Степан Баран

Баран Степан Іванович (25 січня 1879 р., с. Крукеничі Мостиського повіту, нині Мостиського району Львівської області — 4 червня 1953 р., м. Мюнхен, Німеччина) — український правник, публіцист, редактор, політичний і громадський діяч.

У 1890-х рр. навчався в Самбірській державній класичній гімназії з польською мовою викладання. Продовжив здобувати освіту в Перемиській та Львівській академічній гімназіях. У 1902 р. С. Баран вступив на правничий факультет Львівського університету, паралельно студіював на філософському факультеті. У 1906 р., після закінчення навчання, працював у канцелярії д-ра А. Чайковського в Бережанах як адвокатський кандидат, а згодом відбував однорічну практику в Крайовому суді. У 1909 р. здобув науковий ступінь доктора права.

Від 1909 р. продовжував студії на філософському факультеті Берлінського та Віденського університетів. У 1913 р. Степан Баран повернувся до Львова, брав активну участь у громадсько-політичному житті міста, став членом Української національно-демократичної партії. У 1913—1939 рр. входив до її Народного комітету, а впродовж 1913—1918 рр. — секретар.

Під час Першої світової війни — член президії Головної української ради (пізніше — Загальної української ради) та її представник у дипломатичній місії на Балканах. У 1918 р. — представник народних демократів у Виконавчому комітеті Української Національної Ради. Згодом — секретар земельних справ у Тимчасовому секретаріаті (1918—1919). У 1919—1920 рр. — заступник голови Всеукраїнської національної ради в Кам'янці-Подільському.

Після поразки визвольних змагань С. Баран проживав у Тернополі (1922—1939), де спільно із С. Бриковичем провадив адвокатську практику. У 1928—1939 рр. — депутат від Українського національно-демократичного об'єднання до Польського сейму, де, працюючи в бюджетній, адміністративній та земельній комісіях, займався питаннями аграрної, освітньої та церковної політики, захищав права Української православної церкви в Польщі, виступав проти «пацифікацій», за свободу преси та демократизацію виборчої системи. Був співініціатором створення Української парламентської репрезентації у вищому законодавчому органі тогочасної Польщі та одним із засновників Повітового товариства кредитового, до дирекції якого належав упродовж 1922—1929 рр.

З початком Другої світової війни переїхав до Холма, де в 1942—1944 рр. видавав тижневик «Холмська земля». У 1944 р. емігрував до Німеччини, проживав у таборі Міттенвальд та Мюнхені, вів активну громадсько-політичну та культурно-просвітницьку діяльність. У 1948—1952 рр. — член Президії Української Національної Ради, а із січня 1952 р. — голова УНРади Української Народної Республіки в екзилі.

С. Баран — автор праць із права, кооперації, галицького шкільництва, аграрних і церковних проблем на західноукраїнських землях.

У 1930 р. його обрано дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка. У 1922—1923 рр. очолював тернопільську філію «Просвіти», у 1946 р. — перший голова Спілки українських журналістів у еміграції.

Служіння рідному народові було суспільним дороговказом упродовж усього його життя. Відомий політик і громадський діяч Мілена Рудницька, характеризуючи життєвий шлях Степана Барана, підкреслювала, що він «так тісно пов'язаний з історією боротьби українського народу в Галичині в першій половині ХХ століття — і навпаки, історичний шлях Галицької України у цьому періоді, її розвиток, її змагання впродовж кількох десятиліть так сильно позначені печаттю його духа, збагачені його творчою ініціативою, його невсипущою працею, що годі розглядати одне без зв'язку з другим».

Бібліографія

294. **Баран, С.** Многострадальний народ: Огляд історії українського народу / С. Баран. — [Скрентон]: Видавництво ім. Антона Бочевського, 1906. — 48 с.
295. **Баран, С.** Дещо з національної статистики в галицьких середніх школах / Ст. Баран // Наша школа. — [Львів], 1910. — Ч. 1. — С. 12—19; ч. 3. — С. 10—27.

296. **Баран, С.** З поля національної статистики галицьких середніх шкіл / Степан Баран // Студії з поля суспільних наук і статистики. — Львів, 1910. — Т. 2. — С. 107—118.
297. **Баран, С.** З поля національної статистики галицьких середніх шкіл / Степан Баран. — Відбитка: Студії з поля суспільних наук і статистики, т. 2. — Львів, 1910. — 75 с.
298. **Баран, С.** Конфесійні й національні переміни в галицьких середніх школах в рр. 1896—1908 / Степан Баран // Студії з поля суспільних наук і статистики. — Львів, 1912. — Т. 3.
299. **Баран, С.** Конфесійні й національні переміни в галицьких середніх школах в рр. 1896—1908 / Степан Баран. — Відбитка: Студії з поля суспільних наук і статистики; т. 3. — [Львів], [1912]. — 66 с.: табл. — Накладом Наукового Товариства імені Шевченка.
300. **Баран, С.** До історії українських партій в Галичині / С. Баран // Календар «Свободи» за 1914 р. — Львів, 1913. — С. 18—25.
301. **Баран, С.** Наша програма і організація: Програма і організація Української Національно-Демократичної (народної) партії / Степан Баран. — Львів, 1913. — 24 с.
302. **Баран, С.** Як вибирати посла до сойму краю з сільської курії? / Степан Баран. — Львів, 1913. — 46 с. — Накладом Володимира Бачинського.
303. **Баран, С.** Новий крайовий статут і нова виборча ординація соймової: З додатком закону про охорону чистоти виборів і свободи зборів / Степан Баран. — Львів, 1914 (3 друкарні Уділової). — XIII, 148 с. — Накладом власним.
304. **Баран, С.** Програма національно-демократичної партії / С. Баран // Календар Свободи на звичайний рік 1914. — Львів, 1914.
305. **Баран, С.** В перші роковини січово-сокільського здвигу / Степан Баран // Наші стрільці в рік по Шевченківським здвизі 28 червня 1914. — Відень, 1915.
306. **Баран, С.** Австрійські Українці на війсьній еміграції у Відні в рр. 1914/5 / Степан Баран // Ілюстрований народний календар товариства «Просвіта» з терміном на переднаступний рік 1916. — Львів, 1916. — С. 164—175.
307. **Баран, С.** Звернення до представництва Сполучених Держав Північної Америки з проською допомоги в справ звільнення Митрополита Андрея Шептицького з російської неволі / з припорученням Народного Комітету Степан Баран. — Львів, 1916. — 1 арк.
308. **Баран, С.** Наші переселенці в Празі / Д-р Степан Баран // Ілюстрований народний календар «Просвіта» на рік 1916. — Львів, 1916. — С. 175—177.
309. **Баран, С.** Що треба робити щоби дістати причинок на удержане? / Д-р Степан Баран. — Львів, 1916 (3 друкарні «Діла»). — (Бібліотека «Свободи»; ч. 2). — Накладом редакції «Свободи».
310. **Баран, С.** Значіння освіти для національної і державної незалежності / С. Баран // «Просвіта» до українського народу. — Львів, 1921. — (Народня бібліотека; ч. 5).
311. **Баран, С.** Важніші постанови закона про військову службу / д-р Степан Баран // Народний ілюстрований календар Товариства «Просвіта» на звичайний рік 1927. — Львів, 1926. — Річник 49. — С. 197—201.

312. **Баран, С.** Галицький закон громадський з 1886 р. : Зі всіми пізнішими змінами / Степан Баран. — Львів : Громадська самоуправа, 1927. — 72 с. — (Бібліотека «Громадської самоуправи» ; ч. 1).
313. **Баран, С.** З-перед десяти літ : Низка споминів з листопадових днів 1918 р. / Степан Баран. — Львів, 1928.
314. **Баран, С.** Нова виборча ординація до громад / С. Баран. — Львів, 1933.
315. **Баран, С.** Історія української адвокатури / С. Баран // Союз Українських Адвокатів : альманах. — Львів, 1934. — С. 53—71.
316. **Баран, С.** Історія української адвокатури / С. Баран. — Львів, 1934.
317. **Баран, С.** Народ без землі — риба без води / С. Баран. — Львів, 1934.
318. **Баран, С.** Новий самоуправний закон / Степан Баран. — 2-е справл. і допов. вид. — Львів, 1934. — 100 с.
319. **Баран, С.** Шляхами нашого відродження : Українські адвокати в українському національному відродженні Галичини / Степан Баран // Життя і право. — Львів, 1934. — Ч. 2. — С. 3—18.
320. **Баран, С.** Спролетаризоване звання : На маргінесі наміреної новелізації права про устрій адвокатури / д-р Степан Баран // Життя і право. — Львів, 1935. — Чис. 1. — С. 22—25.
321. **Баран, С.** Народ без землі — риба без води / Степан Баран // За рідну землю : Справа колонізації. — Львів, 1936. — С. [3—41]. — Накладом Видавничої Спілки «Діло».
322. **Баран, С.** Ювілей сеніора української палестри : У 80-ліття д-ра Антона Горбачевського / д-р Степан Баран // Життя і право. — Львів, 1936. — Чис. 3. — С. 1—5.
323. **Баран, С.** Охорона границь державних : Розпорядок Президента про границі держави : Адміністраційний поради́к / С. Баран // Народній ілюстрований календар Товариства «Просвіта» на звичайний рік 1937. — Львів, 1937. — Річник 57.
324. **Баран, С.** Виборча ординація до міських Рад : Закон з 16 серп. 1938 р. про вибір міських радних (В.З.Р.П. ч. 63, поз. 480) / С. Баран. — Львів, 1938. — 30 с. — Накладом Видавничої Кооперативи «Наше слово».
325. **Баран, С.** Про наступ на Православну Церкву на Холмщині / С. Баран. — Львів, 1938.
326. **Баран, С.** По неволі — відродження : Українська православна церква Холмщини і Підляшшя на новій дорозі / С. Баран. — Краків : Українське видавництво, 1940. — 43 с. — (Минуле й сучасне ; ч. 3).
327. **Баран, С.** Церковна Унія з Римом : В 350-ліття Берестейської унії / Степан Баран. — Мюнхен ; Міттенвальд, 1946. — 26 с. — (Бібліотека «Християнського Шляху» ; ч. 2).
328. **Баран, С.** Митрополит Андрей Шептицький : життя і діяльність / д-р Степан Баран. — Мюнхен : Вернигора, 1947. — 151 с., [12] арк. іл.
329. **Баран, С.** Весна народів в австро-угорській Україні / С. Баран. — Мюнхен, 1948.
330. **Баран, С.** Земельні справи в Галичині / Степан Баран. — Авґсбург : Volksblatt Günzburg, 1948. — 20 с. — (Видання «Об'єднання Українських Кооператорів на еміграції» ; ч. 2).
331. **Баран, С.** Аграрний устрій західно-українських земель / С. Баран // Енциклопедія українознавства. — Мюнхен, 1949. — Т. 1. — С. 12—13.
332. **Баран, С.** Західно-українські землі в рр. 1918—1939 / С. Баран // Енциклопедія українознавства. — Мюнхен, 1949. — Т. 1.
333. **Баран, С.** ЗУНР в 1918—1923 рр. / С. Баран, С. Витвицький // Енциклопедія українознавства. — Мюнхен, 1949. — Т. 1. — С. 23—25.
334. **Баран, С.** Українська еміграція між двома світовими війнами / С. Баран // Енциклопедія українознавства. — Мюнхен, 1949. — Т. 3. — С. 502—504.
335. **Баран, С.** Устрій українських земель у складі Австро-Угорщини / С. Баран // Енциклопедія українознавства. — Мюнхен, 1949. — Т. 3. — С. 582—584.
336. **Баран, С.** З моїх спогадів про Івана Франка : В 36-ті роковини з дня смерті (28.5.1916—28.5.1952) / Д-р Степан Баран. — [Новий Ульм] : Українські вісті, 1952. — 59 с.
337. **Баран, С.** «Свобода» і «Діло» та їх роль / С. Баран // Ювілейний альманах «Свободи», 1893—1953. — Джерзі Ситі, N. J., 1953.
-
338. **Молода Україна** : часопись української молодіжи / видає і за ред. відповідає Степан Баран (1903 ч. 8/9). — Львів, 1903.
339. **Малицька, К.** Казка наших днів / [К. М.]. — Львів, 1908. — [2] с. — Накладом Степана Барана.
340. **Пан Потоцький** : оповідання про Каньовського і иньшу польську шляхту. — Львів, 1908. — 28 с. — (Дешева бібліотека ; ч. 3). — Накладом Стефана Барана.
341. **Коренець, Д.** Короткий огляд української історії / написав Денис Коренець ; передне слово Степана Барана. — Відень, 1915 (3 друкарні Н. І. Верная). — 218 с. — (Бібліотека «Свободи» / вид. Кость Левицький ; ред. Степан Баран ; ч. 1). — Накладом видавництва «Свободи».
342. **Свобода** : ілюстрована політична просвітня і господарська часопись / ред. Степан Баран (1915—1918 ч. 44). — Відень, 1915 ; Львів, 1916—1918.
343. **Устрій Української Держави** : Проекти Конституції Української Народньої Республіки / [за ред.: С. Барана, І. Л. Липи]. — [Львів], 1920 (Друкарня Ставропигійського Інститута (під управою Ю. Сидорака). — 56 с. — Заходом і коштом Всеукраїнської Національної Ради.
344. **Національна політика** : орган Українського Демократичного об'єднання / ред.: С. Баран, В. Целевич, Р. Пашківський (1938 ч. 1А, 1939 ч. 1—34). — Львів, 1938—1939.
- ***
345. **Буцевицький, В.** Баран Степан / В. Буцевицький, О. Вертій, В. Садівничий // Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклопедичного словника. — Львів, 1996. — Вип. 3. — С. 19—21.
346. **Качор, А.** Д-р Степан Баран / А. Качор // Передвісники і творці Листопадового зриву : Західноукраїнські громадські і політичні діячі. — Вінніпег, 1965. — С. 181—192.
347. **Рудницька, М.** Степан Баран на тлі своєї епохи / М. Рудницька // Рудницька, М. Статті, листи, документи / М. Рудницька. — Львів, 1998. — С. 336—347.
348. **Шептицька, Л. Б.** Громадсько-політична діяльність Степана Барана (1879—1953) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Л. Б. Шептицька. — Львів, 2008. — 18 с.

349. **Шептицька, Л.** Парламентська діяльність Степана Барана (1928—1930 рр.) / Л. Шептицька // Галичина. — Івано-Франківськ, 2007. — Вип. 12/13. — С. 132—139.
350. **Шептицька, Л.** Степан Баран / Л. Шептицька // Західно-Українська Народна Республіка, 1918—1923 : Уряди. Постаті. — Львів, 2009. — С. 23—47.
351. **Шептицька, Л.** Степан Баран — державний секретар земельних справ / Л. Шептицька // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. — Львів, 2009. — Вип. 18 : Західно-Українська Народна Республіка : До 90-річчя утворення. — С. 571—577.

Богдан Барвінський

Барвінський Богдан Олександрович (15 липня 1880 р., м. Тернопіль — 8 лютого 1958 р., м. Львів) — український історик, педагог, бібліотекознавець, архівіст, журналіст.

Народився в сім'ї відомого педагога, історика, громадсько-політичного діяча Олександра Барвінського. Початкову освіту здобув у Тернополі (1886—1888), продовжив навчання у Всенародній школі імені М. Шашкевича (1888—1890) та Академічній гімназії (1890—1898) у Львові. Упродовж 1898—1901, 1902—1903 рр. студіював на філософському факультеті Львівського університету. У 1901—1902 рр. навчався у Віденському університеті, а в 1907—1908 рр. доповнював студії в Берлінському університеті, де вивчав історію стародавнього світу, Східної Європи, німецьке право.

Як стипендіат Галицького крайового відділу в 1901—1903 рр. проходив практику в архіві гродських і земських актів у Львові.

У 1907 р. Богдан Барвінський захистив дисертацію «Жигимонт Кейстутович, Великий князь литовсько-руський (1432—1440)» у Львівському університеті й здобув науковий ступінь доктора філософії.

Працював у бібліотеці Львівського університету волонтером (1908—1909), практикантом (1909—1913) та асистентом (1913—1919). У 1918—1922 рр. — у бібліотеці «Народного дому» у Львові. Наприкінці 1930-х рр. Б. Барвінський брав участь у створенні книгозбірні «Студіону», яка, за задумом митрополита Андрея Шептицького, повинна була сприяти розвитку освіти й культури, забезпечувати наукові дослідження.

У 1939—1942 рр. — директор, заступник директора бібліотеки Львівського університету. У 1943—1944 рр. — бібліотекар об'єднаної бібліотеки товариства «Народний дім» і Наукового товариства імені Шевченка. У 1944—1947 рр. — старший науковий співробітник, завідувач відділу рукописів Львівської філії бібліотеки АН УРСР (нині — Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника).

Крім основної роботи в бібліотеках, професор Б. Барвінський читав лекції з допоміжних історичних дисциплін та бібліотекознавства в Українському таємному університеті (1921—1923). У 1921—1939 рр. викладав історію, географію та філософію в Приватній жіночій гімназії сестер-василіянок, Приватній жіночій учительській семінарії Українського педагогічного товариства у Львові, Приватній жіночій гімназії «Рідна школа».

На пропозицію Історично-філософської секції в 1914 р. Богдана Барвінського затверджено дійсним членом Наукового товариства імені Шевченка. Учений обирався членом ряду комісій, зокрема Бібліографічної (1913), Видавничої (1917), Історії штуки (мистецтва) (1922). Також був членом-кореспондентом Нумізматично-археологічного товариства в Кракові (1909), членом Польського геральдичного товариства у Львові (1909), Товариства охорони українських пам'яток минувшини у Львові (1914), членом-кореспондентом ц.-к. Архівної ради у Відні, членом Ставропільського інституту (1919). У 1922—1925 рр. — заступник секретаря Історично-філософської секції НТШ.

Б. Барвінський — автор численних праць із політичної історії середньовіччя та нового часу України, Австрії та Польщі, досліджував історію освіти, церкви, духовенства. Активно виступав на захист українських шкіл, які були відкриті в результаті боротьби української громадськості за національну школу ще за часів австро-угорського панування в Галичині та закривалися польською окупаційною владою. Особливу увагу вчений приділяв розвитку допоміжних дисциплін (геральдики, сфрагістики) та мемуаристики, надаючи важливого значення спогадам як допоміжному історичному джерелу.

Богдан Барвінський свого часу був знаний і високо шанований як історик, архівіст, археограф, бібліотекознавець і педагог, патріот і порядна людина. Однак довгий час його ім'я та наукова спадщина були приречені на забуття. Сьогодні вони повертаються народові, щоб служити справі розбудови незалежної України.

Бібліографія

352. **Барвінський, Б.** З'їзд галицького князя Данила з угорським королем Белею IV в Прешбурзі 1250 р. : (Історично-критична аналіза) / Богдан Барвінський. — Львів, 1901. — 18 с. — Накладом автора.
353. **Барвінський, Б.** Ким свідчив ся Отокар? : Проба інтерпретації оповідання Галицько-волинської літописи / Богдан Барвінський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. — Львів, 1902. — Т. 47, кн. 3. — С. 1—3.
354. **Барвінський, Б.** Бунт в селі Мшанци 1717 р. / Богдан Барвінський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. — Львів, 1903. — Т. 54, кн. 4. — С. 4—5. — Додаток: Оригінальний текст документа.
355. **Барвінський, Б.** Метрики в сільській практиці XVIII в. / Богдан Барвінський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. — Львів, 1903. — Т. 56, кн. 6. — С. 23—25. — Додаток: Оригінальний текст однієї метрики.
356. **Барвінський, Б.** Прешбурський з'їзд в справі спадщини по Бабенбергах : (Причинок до історії великого австрійського безкоролів'я) / написав Богдан Барвінський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. — Львів, 1903. — Т. 52, кн. 2. — С. 1—27.
357. **Барвінський, Б.** Прешбурський з'їзд в справі спадщини по Бабенбергах : (Причинок до історії великого австрійського безкоролів'я) / написав Богдан Барвінський. — Відбитка : Записки Наукового Товариства імені Шевченка, т. 52, кн. 2. — У Львові, 1903 (З друкарні Наукового Товариства імені Шевченка). — 27 с.
358. **Барвінський, Б.** Жигимонт Кейстутович, Великий князь литовсько-руський (1432—1440) : історична монографія / Богдан Барвінський. — Жовква, 1905 ([Печатня оо. Василіян]). — XIV, 170 с. — Накладом автора.